

Õpilaste kooliga rahulolu 2016

8. klassi õpilaste küsitlustulemused - Tori Põhikool

Kasutatud küsimustikud

SA Innove korraldas 2016. aasta kevadel põhikoolides (8. klassid) küsitluse, millega hinnati õpilaste rahulolu, põhjuse ta puudumisi ja koolivägivalla kogemist.

Rahulolu. Tulemused kirjeldavad õpilaste rahulolu kolmes valdkonnas:

- 1.** Rahulolu kooliga- õpilased andsid hinnangu kolmele mittespetsiifilisele väitele oma kooli kohta (nt: Minu koolis on kõik hästi);
- 2.** Rahulolu õpetajatega- õpilased andsid hinnangu neljale õpetajate toetavat käitumist kirjeldavale väitele (nt: Ma tunnen, et õpetajad tõesti kuulavad mind);
- 3.** Rahulolu suhetega- õpilased hindasid kolme kooliga seotud kuuluvustunnet väljendavat väidet (nt: Ma tunnen end koolis üksikuna).

Lisaks on tulemuste kokkuvõttes välja toodud **4.** üldine rahulolu kooliga- see näitaja hõlmab endas õpilaste kooliga ja õpetajatega rahulolu tulemusi. Analüüsi tulemused näitasid, et kooli ja õpetajatega rahulolu vahel on tugev seos ning nende kahe tunnuse iseloomustamiseks kasutatud küsimuste vastused kirjeldavad pigem sama rahulolu valdkonda ($M = 6,84$, $SD=1,82$, Cronbachi alfa $> 0,90$).

Õpilased andsid rahuloluhinnanguid 10-pallisel skaalal (1- Ei nõustu üldse ... 10- Nõustun täielikult). Iga rahulolu valdkonna puhul leiti õpilase tulemus vastava valdkonna väidetele antud hinnangute keskmisena. Tulemused iga kooli kohta arvutati, leides antud kooli õpilaste tulemuste keskmised rahuloluvaldkondade kaupa.

Põhjuse ta puudumised. Puudumiste sageduse hindamiseks paluti õpilasel ära märkida mitu korda on ta kahe viimase nädala jooksul põhjuse ta puudunud (a) tundidest ja (b) terve koolipäeva. Õpilane sai vastuseks valida kas (1) mitte kordagi, (2) üks või kaks korda, (3) kolm või neli korda või (4) viis või enam korda. Puudumisi iseloomustatakse kooli tasemel eri vastusevariante valinud õpilaste osakaaluga (%).

Koolivägivalla kogemine. Koolivägivalla leviku iseloomustamiseks esitati õpilastele kolm erinevat vägivalla vorme iseloomustavat väidet. Kaks neist käsitlesid füüsilist vägivalla (a) meelega haiget tegemine (löömine, tõukamine) ja (b) esemete löhkumine või ära võtmine ning üks verbaalset vägivalla (c) norimine ja mõnitamine. Õpilasel paluti vastata, kui sageli on ta kahe viimase nädala jooksul neid vägivalla vorme koolis kogenud ((1) mitte kordagi, (2) ühe korra, (3) mitu korda). Koolivägivalla esinemist koolis iseloomustatakse õpilaste osakaaluga, kes ei olnud antud perioodil välja toodud viisidel vägivalla kogenud.

Kogutud andmete analüüs osutab, et rahulolevamad õpilased on üldiselt hoolsamad õppetöös, puuduvad harvem ning usuvad rohkem oma võimesse ülesannetega toime tulla. Samuti leiti, et suhetega vähem rahulolevate õpilaste hulgas on rohkem neid, kellel on kokkupuuteid kiusamisega.

Küsitlustulemuste tagasiside ülesehitus

Tagasiside alguses on sektordiagrammina esitatud **vastajate osakaal** (joonis 1). Õpilaste osakaal, kes küsimustikule vastas, varieerub koolide vahel märgatavalt ning sellest sõltub, kuivõrd usaldusväärseks võib esitatud tulemusi pidada. Mida rohkem õpilasi osales, seda paremini saadud tulemused kooli õpilaskonda esindavad. Kui vastajaid on vähe, nt 30-40% sihtrühmast, siis on suurem võimalus, et vastanutest erineva rahulolutaseme või puudumistega õpilaste andmed on analüüsist välja jäänud, võrreldes olukorraga, kus küsitluses osales valdav osa sihtrühmast (nt üle 80%).

Õpilaste rahuloluhinnangud on esitatud kahel viisil. Esiteks on tulpdiaagrammil (joonis 2) **nelja rahulolu valdkonna kaupa kõrvutatud kooli õpilaste keskmisi tulemusi kõigist koolidest vastanud õpilaste keskmistega**. Punktidele on lisatud keskmiste usalduspiirkonda tähistavad jooned (näitavad vahemikku, kus mõõdetud rühma rahulolu parameeter 95% tõenäosusega asetseb). Graafik võimaldab otsustada, kas kooli õpilaste rahulolu on kõrgem, sama sugune või madalam, võrreldes kõigi vastajate keskmise tulemusega, ning kas erinevus on statistiliselt oluline. Erinevus ei ole statistiliselt oluline, kui antud kooli õpilaste ja kõigist koolidest vastanud õpilaste keskmiste tulemuste

usalduspiirkonnad omavahel kattuvad.

Selleks, et õpilaste rahulolu taset oleks võimalik positsioneerida teistes koolides õppivate õpilaste rahulolu taseme suhtes, on ära toodud joonis 3, kuhu on märgitud **rahulolu hindamistulemused kvartiilide alusel:**

1. kvartiil- teiste koolidega võrreldes on antud kooli õpilaste rahulolu väiksem või võrdne 25. protsentiiliga (kuulub veerandi hulka koolidest, kus õpilasetel rahulolu oli kõige madalam);
2. kvartiil- kooli õpilaste rahulolu tase on suurem 25. protsentiilist ja väiksem või võrdne 50. protsentiiliga (mediaaniga);
3. kvartiil- kooli õpilaste rahulolu tase on suurem 50. protsentiilist ja väiksem või võrdne 75. protsentiiliga;
4. kvartiil- kooli õpilaste rahulolu tase on suurem 75. protsentiilist ehk kool kuulub veerandi kõige kõrgema rahulolu-tasemega koolide hulka.

Lisaks on õpilaste erinevaid rahuloluvaldkondade (kool, õpetajad, suhted) koosinemisi iseloomustatud tuginedes klasteranalüüsiga leitud levinumatele **rahuloluhinnangute mustritele**. Põhikooliõpilaste puhul on klasterite alusel välja toodud neli hinnangute mustrit. Virndiagrammil (joonis 4) on kõrvutatud erinevate mustrite esinemise osakaal (%) kõigi vastajate hulgas ja antud koolis. Graafik aitab jälgida, kui suurt osa kooli õpilastest võib pidada üldiselt rahulolevaks ning millises valdkonnas esineb kõige sagedamini rahulolematust.

Põhjuseta puudumiste kohta on tagasisides esitatud kaks virndiagrammi (joonisel 5 tunnist põhjuseta puudunud õpilased ja joonisel 6 terve päeva põhjuseta puudunud õpilased), millel on kõrvutatud kõigi vastajate ja antud kooli õpilaste puudumiste sageduse jaotusi protsentides. Diagrammid võimaldavad jälgida erineva sagedusega puudunud õpilaste osakaalu koolis ning hinnata kuivõrd on puudumiste sagedus koolis erinev kõikide õpilaste puudumiste üldisest tasemest.

Koolivägivalla kogemist iseloomustab tulpdiaagramm (joonis 7), mille on kõrvutatud kolme kiusamise viisi antud koolis ja kõigi küsitluses osalenute hulgas. Diagrammil on ära toodud õpilaste osakaal, kes ei olnud küsitud perioodil vastava kiusamise viisiga kokku puutunud. Sarnaselt puudumiste kohta esitatud joonistega saab siin ühelt poolt hinnata kiusamise levimust oma koolis ning samas võrrelda seda ka kiusamise levikuga kõigist koolidest vastanud õpilaste hulgas.

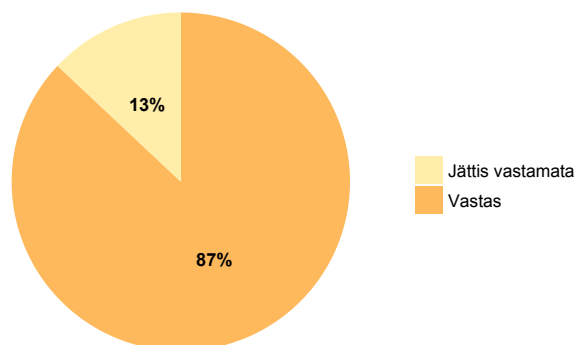
Tulemuste kasutamine

Esitatud tulemused pakuvad koolile tagasisidet õpilaste toimetuleku kohta koolikeskkonnas. Kuna tegemist on üle-riigilise küsitlusega, siis võimaldavad tulemused kõrvutada oma kooli õpilaste heaolu ja käitumist üldise olukorraga koolivõrgus. Järgnevate aastate küsitluste tulemused annavad lisaks võimaluse jälgida hinnatavates valdkondades toimuvaid muutusi. Kasutades tulemusi oma kooli tegevuse analüüsimisel ja vajalike sekkumiste algatamisel, tuleb kindlasti arvesse võtta nii hinnatud omaduste iseloomu (rahulolu) kui ka andmekogumise viisi (põhineb õpilaste esitatud andmetel).

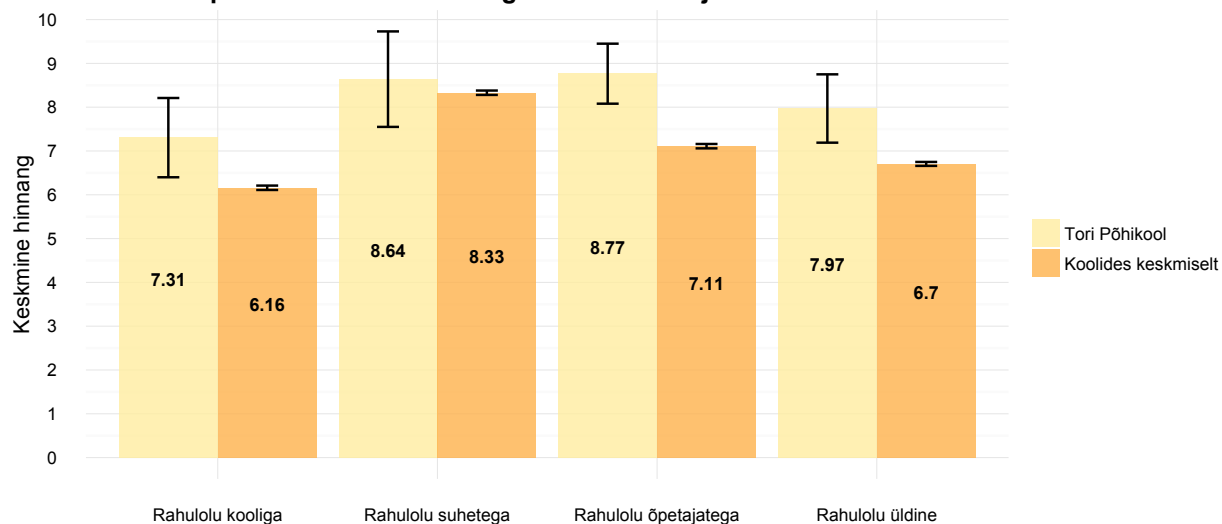
Rahuloluhinnangud on subjektiivsed ning sõltuvad nii õpilasest kui keskkonnast. Samas olukorras võib üks õpilane olla rahulolev ja teine rahulolematu. **Seega ei saa rahuloluhinnanguid pidada objektiivseks tõendiks koolikeskkonna omaduste kohta**. Samas kajastab rahulolu õpilaste kooliga seotud kogemusi ja tundeid. Seega **rahulolu kohta saadud tulemused väljendavad õpilaste koolis toimetuleku emotsionaalset külge** ning aitavad märgata õpilaste puhul enam levinud probleemide valdkondi (nt seoses õpetajate või kaaslastega läbisaamisega). Nii puudumiste kui kiusamise sageduse kohta esitatud teave põhineb õpilaste vastustel, mis ei pruugi alati täpsed olla. Küsitluste puhul, kus tuleb meenutada aset leidnud sündmusi, võivad vastajad tihti eksida või mõjutab vastamist soov ennast teatud viisil näidata (ebamugav on ennast näidata ohvrina, grupi normist lähtudes võib kõrgem staatus olla seotud julgusega puududa vms).

Kuigi küsitlustulemused aitavad kindlasti iseloomustada olulisi õpilaste toimetuleku aspekte ning märgata selle kooli eripära, võrreldes olukorraga koolivõrgus, tuleb tulemustesse suhtuda ettevaatlikult. Eriti ebasoovitavas suunas kalduvate erandlike tulemuste puhul on soovitatav olukorda koolis täiendavalt hinnata ja otsida viise, kuidas õpilasi senisest paremini toetada. Täpsem ülevaade hindamisvahenditest ja küsitlustulemuste analüüsist on leitav SA Innove kodulehel (<http://www.innove.ee/et/yldharidus/statistika/uuringud>).

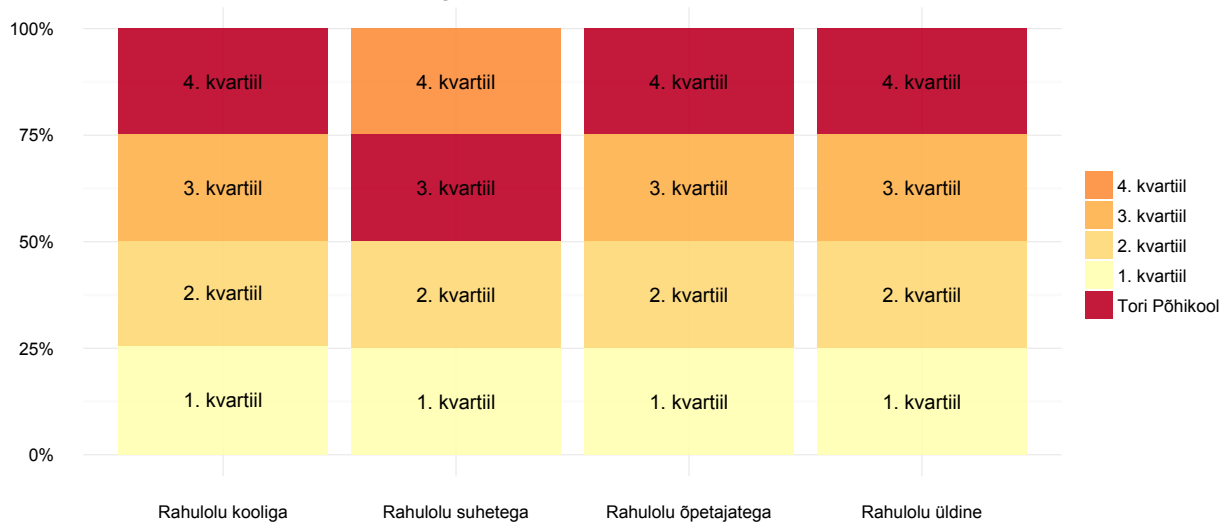
Joonis 1. Vastajate osakaal

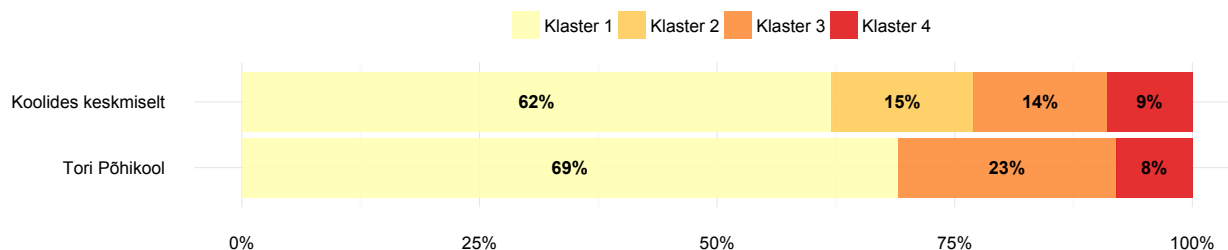

Joonis 2. Õpilaste rahulolu: hinnangute keskmised ja 95% usaldusvahemikud

Joonis 3. Õpilaste rahulolu kvartiilide alusel

Joonis 4. Õpilaste rahulolu muustrid

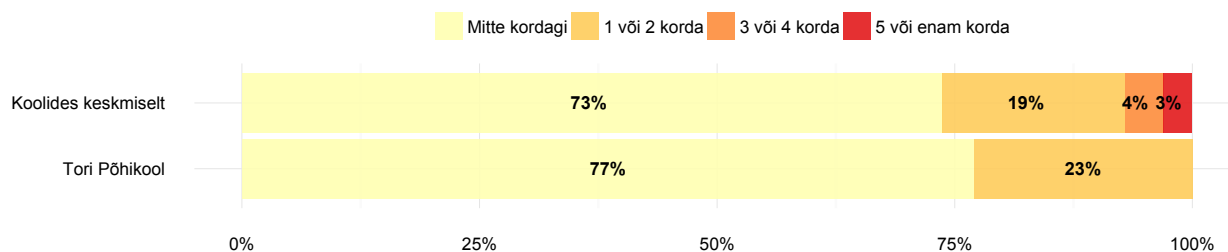
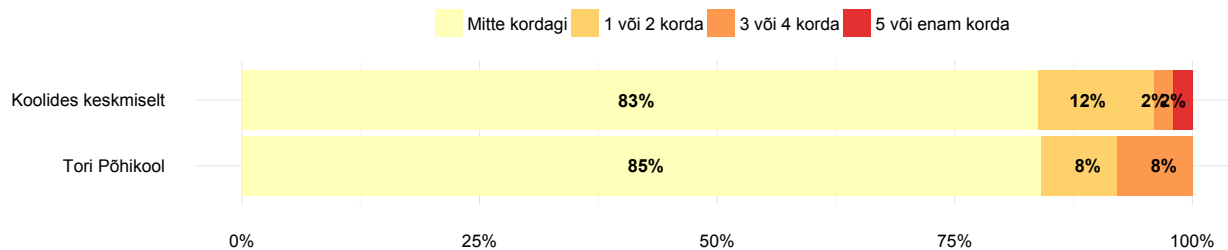
Klastritele vastavad õpilaste rahulolu muustrid:

Klaster 1 Õpilased, kelle rahulolu kooli ja õpetajatega on keskmine või kõrge ning rahulolu suhetega on kõrge.

Klaster 2 Õpilased, kelle rahulolu kooli ja õpetajatega on madalam, kuid rahulolu suhetega kõrge.

Klaster 3 Õpilased, kelle rahulolu kooli ja õpetajatega on keskmine, kuid rahulolu suhetega on madal.

Klaster 4 Õpilased kelle rahulolu nii kooli, õpetajate kui suhetega on madal.

Joonis 5. Tunnist põhjusega puudunud õpilased

Joonis 6. Terve päeva põhjusega puudunud õpilased

Joonis 7. Koolivägivald: õpilaste osakaal, kes ei ole nimetanud viisidel kiusamist kogunud
